

Budgetskrivelse 2024

Valnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Förändringar i omvärlden.....	4
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	6
Kommunbidrag.....	7
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	9
Begäran om investeringsram.....	10
Investeringsram	10

Sammanfattning

Valnämnden, som är lokal valmyndighet med hela ansvaret för genomförandet av röstning inom kommunen, ska under 2024 anordna val till EU-parlamentet (EU-val). Valnämnden utser och utbildar röstmottagare, ser till att det finns vallokaler och lokaler för förtidsröstning samt ansvarar för att allt material finns på plats då röstning ska genomföras. Valnämnden svarar också för den preliminära räkningen av rösterna dels på valkvällen, dels på onsdagen och eventuellt torsdagen i veckan efter valdagen.

För att anordnandet av val ska kunna ske på ett rättssäkert och ändamålsenligt sätt genomfördes en omorganisation 2018 som innebar en förstärkning av valorganisationen med befattningar och kompetenser. En överenskommelse (SLA) har upprättats mellan valnämnden och stadskontoret för perioden 2023–2025.

Den totala kostnaden för genomförandet av EU-val 2024 beräknas, trots de i budgetskrivelsen beskrivna förändringarna, kunna täckas inom det kommunbidrag med uppräknings för pris- och löneeffekter som valnämnden fick i samband med allmänna val 2022.

Under 2023 har en ny valgeografisk översyn resulterat i att valnämnden beslutat om att inrätta ytterligare fyra valdistrikt inför EU-valet 2024. Förändringen kommer att innebära ökade kostnader avseende inköp av valmaterial, ökat transportbehov men främst arvoden till ett större antal röstmottagare under 2024.

I Valmyndighetens rapport *Erfarenheter från valen 2022* uttrycker valmyndigheten stora behov av att förändringar sker omgående, och lämnar ett antal förbättringsförslag som enligt myndigheten går att genomföra redan inför EU-valet 2024. Förändringar som nämns i rapporten måste valnämnden hantera redan inför EU-valet 2024 med tillkommande kostnader.

Den största kostnaden i samband med anordnandet av val hänför sig till arvode för anlitade röstmottagare och annan personal. Totalt ska ca 1700 röstmottagare rekryteras och arvodet kan behöva justeras för att kunna upprätthålla ett rättssäkert genomförande av val med kompetent och motiverad personal även under EU-valet 2024.

Valnämnden gör vidare bedömningen att det behövs ett fortsatt ökat fokus på trygghets- och säkerhetsfrågor i samband med röstmottagningen vid förtidsröstningen och i vallokalerna.

För anordnande av förtidsröstning utgår statsbidrag. Det är i nuläget inte beslutat hur stort bidraget kommer att bli, men uppskattas till ca 8 600 000 kr.

Även om sannolikheten för extraval 2024 får bedömas som låg, kan inte en utlysning och genomförandet av extraval till riksdagen uteslutas under 2024. Denna osäkerhet motiverar valnämnden att upprätthålla en beredskap för ett eventuellt extraval (utöver det planerade EU-valet) även innan kommande planerade RKR-val 2026. Ett extraval under 2024 skulle innebära en avsevärt högre kostnad för valnämnden under 2024. I händelse av extraval återkommer valnämnden till kommunstyrelsen om finansiering.

Val till Riksdag, Kommun- och Regionfullmäktige (RKR-val) 2026 genomförs i september 2026 vilket innebär att valkansliets bemanning bör anpassas redan i september 2025.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämnden under 2024 och framåt och på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Förändringar i vallagen och nya rekommendationer från Valmyndigheten

I Valmyndighetens rapport *Erfarenheter från valen 2022* beskrivs det nuvarande valsystemet som "...i stort behov av förändringar och i en betydligt snabbare takt än vad som skett hittills... Behoven har framförts under ett antal år och utmaningarna blir större för varje val..." I rapporten beskriver valmyndigheten ett antal problem och förbättringsförslag som enligt myndigheten kan och bör genomföras omgående, redan inför EU-valet 2024. Eventuella förändringar som nämns i rapporten kan valnämnden därmed behöva hantera redan inför EU-valet 2024 med tillkommande kostnader.

I rapporten beskrivs ett förslag på att integrera valbås med valsedelstall vilket inledningsvis skulle innebära kostsamma förändringar för valnämnden. Anna Nyqvist, kanslichef på valmyndigheten, menar att ett sammanslaget/kombinerat valbås och valsedelstall kommer sannolikt att vara ny huvudregel inför allmänna val 2026 (Demokratidagen 2023). Valnämnden kan redan inför EU-valet 2024 genomföra dessa justeringar i röstningslokaler (förtidsröstning) till extra kostnader.

Valmyndighetens föreslår även att lokala valmyndigheter ges ett utökat ansvar för distribution/hantering av valsedlar vilket skulle innebära att fler röstmottagare måste förordnas och arvoderas. Även målgruppen för ambulerande röstmottagare föreslås utvidgas varpå valnämnden behöver rekrytera fler ambulerande röstmottagare med tillhörande fordon.

Valnämnden är beroende av statsbidrag från valmyndigheten för att kunna genomföra val. Besked om statsbidragets storlek är inte att vänta förrän nära inpå valperioden vilket kan betraktas som en osäkerhet.

Om en framtida översyn av vallagstiftningen skulle komma att innebära att exempelvis valsedelssystemet reformeras skulle det kunna minska kommunens nettokostnader för valen framöver.

Befolkningstillväxt

Med anledning av Malmö stads ökande befolkning och nybyggnation har valnämnden genomfört en översyn av antalet valdistrikt inför EU-valet 2024. Översynen innebär att fyra nya valdistrikt kommer att inrättas och därmed ökade kostnader avseende bland annat inköp av valmaterial, ökat transportbehov och arvoden till ett större antal röstmottagare. En ytterligare utökning av antalet valdistrikt är även att vänta inför de allmänna valen 2026.

Eventuella byggnationer/restaureringar kan också bidra till att nya alternativ får övervägas under förtidsröstningen, som exempelvis hyra utav moduler/paviljonger som kan placeras ut som röstmottagningslokaler. De moduler som hyrdes under allmänna val 2022 ansågs vara för små varpå eventuell hyra av moduler inför EU-valet kommer att vara till en större kostnad än tidigare.

Säkerhet

En ökad polarisering och hätskare samhällsdebatt innebär att trygghet- och säkerhetsfrågor kring valprocessen bör ha en hög prioritering även inför EU-val 2024. Detta kan innebära extra kostnader för vakter vid lagerlokaler och röstmottagningslokaler. Det europeiska säkerhetsläget kan också bidra till att frågor kring extern påverkan bör hanteras på nya sätt.

Beredskap för eventuella extraval och folkomröstningar

Även om sannolikheten för extraval 2024 får bedömas som låg, kan inte en utlysning och ett genomförande av extraval till riksdagen uteslutas under 2024. Denna osäkerhet motiverar valnämnden att upprätthålla en beredskap för ett eventuellt extraval (utöver det planerade EU-valet) även innan kommande planerade RKR-val 2026. Ett extraval under 2024 skulle innebära en avsevärt högre kostnad för valnämnden under 2024. I händelse av extraval återkommer valnämnden till kommunstyrelsen om finansiering.

Inte heller kan eventuella lokala eller nationella folkomröstningar uteslutas, varpå en beredskap även för detta bör upprätthållas under 2024.

Inför år 2025 bör valnämnden erhålla en normalbudget för de år inga val genomförs, som är anpassad efter den nya valorganisationen. Val till Riksdag, Kommun- och Regionfullmäktige (RKR-val) 2026 genomförs i september 2026 vilket innebär att valkansliets bemanning bör anpassas redan i september 2025.

År 2026 kommer valnämnden att återigen organisera allmänna val (RKR-val). Med beaktande av befolkningsökning, förändrade lagkrav, pris- och löneökningar uppskattas ett behov av uppräkningsökning 2026 med 20% jämfört med 2022.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Valnämnden kommer att genomföra EU-val 2024 med en rad nya förutsättningar; valnämnden har beslutat om fyra nya valdistrikt vilket innebär att fyra nya vallokaler ska identifierats och bemannas. Nya redskap för hantering och packning av valmaterial har införskaffats i samband med att en ny lagerlokal har tagits i bruk, vilket kräver en ny logistisk organisation. Eventuellt kan nya förändringar i vallagen bli aktuella inför EU-val 2024 vilka i sådant fall innebär nya utmaningar och krav på valadministration, utbildningsinsatser och röstningsprocess.

Valnämnden har beslutat om att valkansliet ska sammanställa en tillgänglighetsplan för att under EU-valet 2024 säkerställa tillgänglighet ur ett fysiskt, kognitivt, psykosocialt, informativt och kommunikativt perspektiv. Valnämnden ska utveckla sitt samarbete med funktionsstödsförvaltningen **och brukarorganisationer** kring tillgänglighet. Valnämnden har möjlighet att stärka funktionsstödsförvaltningens utvecklingskraft i en valkontext då tillgänglighet tenderar få stor uppmärksamhet. Tillgänglighetsplanen kommer att tas fram i samråd med brukarorganisationer och i samarbete med funktionsstödsförvaltningen.

Valkansliet ska i samarbete med stadskontorets kommunikationsavdelning sammanställa en kommunikationsplan inför EU-valet 2024.

Valnämnden och länsstyrelsen träffar överenskommelser rörande granskning och mottagande av valmaterial i vilka länsstyrelsen ersätts för faktiska kostnader för det merarbete som avtalet medför jämfört med länsstyrelsens ansvar enligt vallagen. Hanteringen av mottagningen ska ses över, och det är oklart hur utformningen kommer att se ut och vilka kostnader som detta medför 2024.

Även samarbetet med kulturförvaltningen ska utvecklas för att hitta bättre lösningar av bl.a. öppettider (bibliotek), och gemensamt stärka vårt demokratiska uppdrag.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2024? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

För att anordnandet av val ska kunna ske på ett rättssäkert och ändamålsenligt sätt genomfördes en omorganisation 2018 som innebar en förstärkning av valorganisationen med befattningar och kompetenser. En överenskommelse (SLA) har upprättats mellan valnämnden och stadskontoret för perioden 2023–2025 i vilken valnämndens personalkostnader (inklusive lokalhyra för kansli) garanteras till 3 590 000 kronor för 2024.

Med anledning av Malmö stads ökade befolkning och nybyggnation har valnämnden genomfört en översyn av antalet valdistrikt inför valen 2022 och 2024. Översynen resulterade i valnämndens beslut om att inrätta 18 nya valdistrikt inför Allmänna val 2022. Valnämnden har inför EU-valet 2024 genomfört en ny valgeografisk översyn utifrån vilken valnämnden har beslutat om att utöka med ytterligare fyra nya valdistrikt vilket beräknas medföra kostnader på ca 160 000 kr. Då inkluderas kostnader för valförrättare, vaktmästare, utrustning i vallokaler och transporter av valmaterial.

Den största kostnaden i samband med anordnandet av val hänförs till arvode för anlitade röstmottagare och annan personal. Totalt ska ca 1700 röstmottagare rekryteras, och för att upprätthålla ett rättssäkert genomförande av val är det rimligt att höja arvodet för att kunna anlita kompetent och motiverad personal inför EU-valet 2024. Uppräkning av arvoden för röstmottagare och annan personal beräknas kosta ca 220 000 kr.

Ett ökat antal valdistrikt innebär också ett större antal valmaterial och därmed också behov av större lagerlokaler. De nya lagerlokalerna beräknas medföra en ökad årskostnad jämfört med 2022 på ca. 278 000 kr.

Med hänsyn till att EU-valet 2024 kommer att genomföras i en pandemikontext bör eventuellt särskilda skyddsföremål (handsprit, skyddsmasker, handskar mm.) och säkerhetsredskap införskaffas.

Eventuellt kommer särskilda moduler/paviljonger att behöva hyras in till förtidsröstning även under EU-valet 2024. Dessa behöver då vara i en större storlek vilket innebär en ökad kostnad i jämförelse med allmänna val 2022 med ca 400 000 kr.

Valnämnden gör vidare bedömningen att det behövs ett fortsatt stort fokus på trygghets- och säkerhetsfrågor i samband med röstmottagningen vid förtidsröstningen och i vallokalerna. Detta kan medföra ökade kostnader för vakter och säkerhetsinstallationer.

För anordnande av förtidsröstning utgår statsbidrag. Det är i nuläget inte beslutat hur stort bidraget kommer att bli, men uppskattas till ca 8 600 000 kr.

Den totala kostnaden för genomförandet av EU-val 2024 beräknas trots ovanstående förändringar täckas inom det kommunbidrag med uppräknings för pris- och löneeffekter, som valnämnden fick i samband med allmänna val 2022. I samband med det allmänna valet 2022 redovisade valnämnden ett överskott på 557 000 kr.

Det går inte att utesluta att ett extraval kan utlysas 2024. Denna osäkerhet motiverar valnämnden att upprätthålla en beredskap för ett eventuellt extraval även innan det planerade RKR-valet 2026. Ett extraval redan under 2024 skulle innebära en avsevärt högre kostnad för valnämnden under 2024. I händelse av extraval återkommer valnämnden till kommunstyrelsen om finansiering.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2023 (tkr)	Prognos 2024 (tkr)
Riktade statsbidrag			
	Valmyndigheten	0	8 600
Övriga bidrag			
SUMMA BIDRAG		0	8 600

Begäran om investeringsram

Valnämnden har inget investeringsbehov.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2024 samt plan för 2025-2029 (belopp i tkr)

	Begäran	Plan				
Investeringstyp	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Summa investeringsram						